

Nr 1206

Av herrar **Eliasson** i Moholm och **Björkman**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 88, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

(Lika lydande med motion nr 948 i Första kammaren)

I proposition nr 88 föreslås, att upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastighet liksom viss annan marköverföring skall jämföras med avyttring av fastighet när fråga är om realisationsvinstbeskattning. Motsvarande skall gälla beträffande engångsersättning för inskränkning i förfoganderätten till fastighet enligt naturvårdslagen.

I och med att 1967 års riksdag antagit nya bestämmelser rörande realisationsvinstbeskattningen, innebärande att denna fick evärdelig karaktär, kan principiella invändningar ej riktas mot berörda kompletterande förslag. Däremot saknas enligt vår mening varje anledning att i samband med ikraftträdandet bryta beskattningsåret och låta den 1 juli 1968 utgöra gränsen mellan de äldre och de nya bestämmelserna. I fråga om inkomstbeskattningen gäller i vårt land den praxis att samma lagstiftning skall gälla för hela beskattningsåret, och denna praxis brukar brytas endast då speciella skäl anses vara för handen. Några sådana skäl har emellertid ej åberopats av departementschefen och synes ej heller kunna anföras. Vi föreslår, att övergångsbestämmelserna får sådan utformning att äldre bestämmelser gäller även beträffande transaktioner under senare halvåret 1968.

I propositionen föreslås också, att i vissa fall uppskov med realisationsvinstbeskattning skall kunna medgivas, om den skattskyldige skaffar ny fastighet av motsvarande beskaffenhet. Förutsättningen härför är att realisationsvinsten uppkommit vid expropriation och liknande tvångsförsäljning av fastighet, vid arronderingsförsäljning, vid försäljning till staten på grund av flygbuller eller vid marköverföring enligt det utvidgade ägoutbytesinstitutet varom förslag framlades i proposition nr 167 vid 1967 års riksdag. Uppskov skall även kunna medges i samband med upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastighet på obegränsad tid mot engångsersättning liksom då fastighetsägaren enligt naturvårdslagens bestämmelser måste underkasta sig inskränkningar i förfoganderätten till fastigheten och han på grund härav fått engångsersättning. Realisationsvinsten skall uppgå till minst 3 000 kr. För anskaffande av ersättningsfastighet medges andrum intill utgången av tredje kalenderåret efter det år då realisationsvinsten uppkom. Vid framtida avyttring av

ersättningsfastigheten skall det medelst indexberäkning framräknade ingångsvärdet minskas med realisationsvinstens belopp.

Då 1967 års riksdag behandlade frågan om realisationsvinstbeskattning förelåg full enighet om att uppskov med beskattningen borde medges när fastighetsägare av mer eller mindre tvingande skäl nödgades avyttra sin fastighet och han avsåg att skaffa sig ny sådan. Redan i då förevarande proposition (nr 153) angavs exempel på fall då uppskov befanns motiverat. I anslutning härtill framfördes från olika håll önskemålet att egnahemsägare, som erhållit anställning å annan ort och på grund härav avyttrar sin fastighet, skulle inbegripas bland de uppskovsberättigade. I proposition nr 88 har departementschefen utvidgat området för uppskovsrätt men alljämt ställt de berörda egnahemsfallen utanför.

Enligt vår mening föreligger en form av tvångsförsäljning när en skattskyldig av anställningsskäl avflyttar från viss ort till annan. Tydligast torde detta framträda när det är fråga om en av arbetsgivaren beordrad förflyttning i tjänsten eller där ett helt verk eller helt företag flyttar till annan ort. Likartat är förhållandet för den som mist sin anställning på grund av personalinskränkning eller företagsnedläggelse och ej kan erhålla nytt arbete på platsen. I vissa sådana fall förekommer också omflyttningar som föranstaltas genom AMS. Det tvångsmässiga kan måhända sägas vara mindre för dem som frivilligt söker tjänst å annan ort, men i fråga om fastighetsförsäljningen föreligger blott gradskillnader i tvånget. Någon principiell skillnad göres f. ö. icke mellan mer frivilliga flyttningar och sådana av ren tvångskaraktär när det gäller avdrag för flyttningskostnader. Det kan måhända göras gällande att försäljning av egna hem i allmänhet ej kommer att föranleda någon realisationsvinstbeskattning. Vi ser det dock som angeläget att — även om det skulle vara ett relativt ringa antal fall som beröres — över huvud taget icke genom beskattningen försvåra anskaffandet av nytt egna hem.

Enligt lagförslaget skall ersättningsfastigheten vara »jämförlig» med den fastighet till vilken realisationsvinsten hänförs. Härom uttalar departementschefen, att det enligt hans mening »ligger i sakens natur att man särskilt i upplåtelsefallen får bedöma frågan om likvärdigheten relativt liberalt». Vi delar denna uppfattning och kan därför inte instämma i vad departementschefen anför om att ersättningsfastigheten dock skall vara av samma beskattningsnatur som den tidigare fastigheten, alltså att t. ex. jordbruksfastighet alltid bör ersättas med jordbruksfastighet. Det kan nämligen förhålla sig så att en fastighet, som egentligen användes endast som bostadsfastighet, i fastighetstaxeringslängden är registrerad som jordbruksfastighet i stället för annan fastighet. Anledningen kan vara t. ex. att det egentliga jordbruket efter hand avstyckats och byggnaden jämte tomt behållit stamfastighetens registernummer eller helt enkelt att det är fråga om en relativt stor tomt, vilken förlorat sin tidigare jordbrukskaraktär genom att jorden ej brukas. Om en sådan fastighet exproprieras, bör det vara i lagstiftningens anda att ersättningsfastigheten har annan fastighets karaktär. Likaså bör t. ex. en av staten inköpt bullerstörd annan fastighet få ersättas med jordbruksfastighet av ovannämnd typ. Vi förordar en komplettering av lagstiftningen i detta syfte.

Åberopande det anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte antaga det i proposition nr 88 framlagda förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med den ändring att *dels* 35 § 2 mom. erhåller nedanstående lydelse, *dels* till punkt 4 av anvisningarna till 35 § fogas ett stycke av den lydelse som nedan framgår, *dels* ock att ikraftträdandebestämmelserna får följande lydelse.

35 §.

2 mom. Avyttras fastighet, — — — vinsten skattepliktig.

Har fastighet — — — å landet.

Skattskyldig, som haft skattepliktig realisationsvinst på grund av avyttring eller marköverföring enligt föregående stycke eller *sådan avyttring som föranletts av att han av sysselsättningsskäl måst flytta till annan ort, så ock skattskyldig, som på grund av att han fått engångsersättning för inskränkning i förfoganderätten till sin fastighet enligt naturvårdslagen den 11 december 1964 (nr 822) eller för motsvarande inskränkningar enligt andra författningar eller för upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastigheten på obegränsad tid, kan, om han avser att förvärva fastighet (ersättningsfastighet), som är jämförlig med den fastighet till vilken realisationsvinsten hänför sig, få uppskov med beskattning av realisationsvinsten i enlighet med särskilda bestämmelser därom. Uppkommer fråga om beskattning av realisationsvinst eller om beräkning av realisationsförlust på grund av avyttring av ersättningsfastighet, beräknas vid tillämpning av vad i första stycket sägs innehavstiden för ersättningsfastigheten som om avyttringen avsett den tidigare innehavda fastigheten. Vad nu sagts gäller dock endast om den realisationsvinst som uppskovet avser helt eller delvis avräknats från ersättningsfastighetens ingångsvärde.*

Har avyttrad — — — närmast dessförrinnan.

Vad som — — — till vattenkraft.

Anvisningar

till 35 §.

4. Lika med — — — det sammanlagda ersättningsbeloppet.

Ersättningsfastighet skall kunna anses jämförlig med fastighet, beträffande vilken uppskov med beskattning av realisationsvinst medges, även om den enligt fastighetstaxeringen är av annan beskattningsnatur.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången vid 1969 års taxering. Äldre bestämmelser om engångsersättning för upplåtelse av

nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastighet på obegränsad tid eller för inskränkning i förfoganderätt till fastighet enligt naturvårdslagen eller för motsvarande inskränkningar enligt andra författningar gäller fortfarande om avtal träffats eller beslut meddelats om ersättningen före den 1 januari 1969. Utgår sådan engångsersättning på grund av expropriation eller liknande förfarande gäller äldre bestämmelser om talan i målet väckts före den 1 januari 1969, om rättigheten börjat utövas eller inskränkningen trätt i kraft före nämnda dag.

Stockholm den 2 maj 1968

Rolf Eliasson (h)
i Moholm

Folke Björkman (h)
